

Sygn. akt VII U 470/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2017r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: Małgorzata Nakielska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 czerwca 2017r. w Warszawie

sprawy T. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o przeliczenie emerytury

na skutek odwołania T. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 7 marca 2017r., znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzją w ten sposób, że uwzględni T. R. do wyliczenia emerytury jako składkowy okres zatrudnienia w (...) Spółdzielni (...) w Z. od 15 marca 1974r. do 31 grudnia 1974r.

UZASADNIENIE

T. R. w dniu 6 kwietnia 2017r. złożyła, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., odwołanie od decyzji z dnia 7 marca 2017r., znak: (...), w której organ odmówił zaliczenia do stażu pracy okresu pracy od 15 marca 1974 roku do 31 grudnia 1974 roku jako składkowego.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona wskazała, że przedstawiła jako potwierdzenie, że pracowała w (...) Spółdzielni (...) w Z., dwa dokumenty: świadectwo pracy oraz opinię podpisaną przez tego samego prezesa. W owym czasie prezes nie posiadał pieczętki imiennej ani nie miał wiedzy, że pod wspomnianymi dokumentami należy się podpisać czytelnie. Świadkowie na okoliczność pracy u w/w pracodawcy nie mogą być przedstawieni, gdyż z tego, co ubezpieczonej wiadomo, już nie żyją. W ocenie ubezpieczonej, dwa dokumenty, które przedstawiła, jednoznacznie potwierdzają jej zatrudnienie. W związku z odmowną decyzją ZUS wskazała, że czuje się oszukana przez organ rentowy, który nie chce uwzględnić okresu pracy w (...) Spółdzielni (...) w Z.. Wniosła o pozytywne rozpatrzenie jej odwołania (odwołanie z dnia 5 kwietnia 2017 roku, k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 20 kwietnia 2017r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o oddalenie odwołania T. R. na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Uzasadniając swe stanowisko w sprawie organ rentowy wskazał, że ubezpieczona pobiera emeryturę przyznaną jej decyzją z dnia 4 listopada 2015r. oraz okresową emeryturę kapitałową. W dniu 7 lutego 2017r. do organu rentowego wpłynął wniosek ubezpieczonej o doliczenie okresu zatrudnienia w (...) Spółdzielni (...) w Z. od 15 marca 1974 roku do

31 grudnia 1974 roku w oparciu o świadectwo pracy z dnia 18 lutego 1975r. oraz opinię zakładu pracy. Organ rentowy zaskarżoną decyzją odmówił uwzględnienia złożonego wniosku, ponieważ złożone przez ubezpieczoną świadectwo pracy nie spełnia wymogów formalnych, tj. nie jest opatrzone imieniem i nazwiskiem oraz stanowiskiem osoby, która je wystawiła, a jedynie nieczytelnym podpisem.

W dalszej części Zakład powołał się na § 22 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011 roku, Nr 237, poz. 1412), zacytował brzmienie tego przepisu i wskazał, że T. R. nie przedstawiła w postępowaniu przed organem rentowym innych dowodów pozwalających na uwzględnienie spornego okresu (odpowiedź na odwołanie z dnia 20 kwietnia 2017 roku, k. 5 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

T. R., urodzona w dniu (...), była zatrudniona:

- w (...) Spółdzielni (...) w Z. w okresie od 15 marca 1974 roku do 31 grudnia 1974 roku na stanowisku referenta (świadectwo pracy z dnia 18 lutego 1975r., k. 5 akt kapitałowych, opinia z dnia 18 lutego 1975r., k. 49 akta emerytalnych);

- w Spółdzielni (...) w N. w okresie od 7 marca 1975 roku do 2 grudnia 1980 roku (świadectwo pracy z dnia 1 września 1998r., k. 7 akt kapitałowych, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, k. 9 akt kapitałowych);

- w (...) Spółdzielni (...) w okresie 1 marca do 31 grudnia 1992 roku (informacja o dochodach, k. 11 akt kapitałowych);

- w (...) Sp. z o.o. w L. w okresie od 11 listopada 1993 roku do 30 czerwca 1994 roku na stanowisku pomoc kuchni (świadectwo pracy z dnia 30 czerwca 1994r., k. 15 akt kapitałowych);

- w (...) Sp. z o.o. w W. w dniu 25 sierpnia 1997 roku jako pracownik sprzedaży (świadectwo pracy z dnia 25 sierpnia 1997r., k. 17 akt kapitałowych);

- u T. C. prowadzącej Sprzedaż Artykułów Przemysłowych w O. w okresie od 20 lipca 1998r. do 30 kwietnia 2012r. (poświadczenie ubezpieczenia z dnia 14 kwietnia 2004r., k. 19 akt kapitałowych, umowy o pracę, k. 21 – 23 akt kapitałowych, poświadczenie dla celów emerytalno-rentowych z dnia 3 listopada 2015r., k. 25 – 27 akt emerytalnych).

Decyzjami: z dnia 21 marca 2013r., z dnia 6 lutego 2014r. oraz z dnia 26 października 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. ustalił wysokość kapitału początkowego T. R. z tym, że m.in. okres od 15 marca 1974r. do 31 grudnia 1974r. nie został uwzględniony, gdyż na świadectwie pracy z dnia 18 lutego 1975r. brak jest pieczętki stanowiskowo imiennej upoważnionego pracownika (decyzje ZUS: z dnia 21 marca 2013r., z dnia 6 lutego 2014r. oraz z dnia 26 października 2015r., k. 51 – 57, k. 65 akt kapitałowych).

W dniu 23 września 2015 roku T. R. złożyła wniosek o emeryturę (wniosek o emeryturę, k. 1 – 11 akt emerytalnych). Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. decyzjami z dnia 4 listopada 2015 roku, znak: (...), przyznał ubezpieczoną emeryturę od 24 października 2015r. oraz okresową emeryturę kapitałową od tej samej daty (decyzja o przyznaniu emerytury z dnia 4 listopada 2015r., k. 37 – 39 akt emerytalnych, decyzja o przyznaniu okresowej emerytury kapitałowej, k. 41 – 43 akt emerytalnych).

W dniu 7 lutego 2017r. ubezpieczona złożyła wniosek o uwzględnienie okresu od 15 marca 1974 roku do 31 grudnia 1974 roku przy wyliczaniu świadczeń emerytalnych (wniosek z załącznikami, k. 45 – 49 akt emerytalnych).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. decyzją z dnia 7 marca 2017r., znak: (...), odmówił uwzględnienia wniosku T. R. o uwzględnienie okresu pracy od 15 marca 1974 roku do 31 grudnia 1974 roku jako składkowego (decyzja ZUS z dnia 7 marca 2017 roku, k. 51 akt emerytalnych). T. R. odwołała się od wskazanej decyzji (odwołanie z dnia 5 kwietnia 2017r., k. 2 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie powołanych dowodów z dokumentów, które zostały ocenione jako wiarygodne. W przeważającym zakresie dokumenty nie były kwestionowane przez strony sporu z jednym wyjątkiem dotyczącym świadectwa pracy z dnia 18 lutego 1975r., którego organ rentowy nie uwzględnił. Sąd, z przyczyn wskazanych w dalszej części, takiego stanowiska Zakładu nie podzielił, ustalając na podstawie wskazanego świadectwa i opinii o pracy, że T. R. była zatrudniona w (...) Spółdzielni (...) w Z..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie T. R. od decyzji z dnia 7 marca 2017 roku, jako uzasadnione, podlegało uwzględnieniu.

W rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011 roku, Nr 237, poz. 1412) w § 22 ust. 1 wskazano, że jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

- 1) legitymacja ubezpieczeniowa;
- 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

W rozpatrywanej sprawie ubezpieczona spełniła wymogi, które określa zacytowany przepis, by dany okres mógł zostać uwzględniony jako składkowy. Przedstawiła organowi rentowemu dwa dokumenty w oryginale: świadectwo pracy z dnia 18 lutego 1975r. oraz opinię z tej samej daty. Oba zostały podpisane przez tę samą osobą i w sposób dostateczny i formalnie prawidłowy potwierdzają zatrudnienie T. R. w (...)Spółdzielni (...) w Z..

Organ rentowy nie uwzględniając okresu zatrudnienia ubezpieczonej u w/w pracodawcy nie odniósł się w ogóle, ani w zaskarżonej decyzji, ani w odpowiedzi na odwołanie, do opinii z dnia 18 lutego 1975r., która – podobnie jak świadectwo pracy – potwierdza okres zatrudnienia od 15 kwietnia 1974r. do 31 grudnia 1974r. i jest dopuszczonym przez rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r. środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia. W § 22 ust. 1 w/w rozporządzenia wskazano tego rodzaju środki dowodowe, które zostały wymienione, ale w dalszej części przepisu znalazł się zapis, że środkiem dowodowym mogą być też inne dokumenty. W dalszej części przepisu następuje ich wyliczenie, nie ma ono jednak charakteru wyczerpującego, gdyż jest poprzedzone zapisem „w tym w szczególności”. To z kolei oznacza, że także inne dokumenty, poza wyliczonymi, mogą potwierdzać dany okres zatrudnienia. Zdaniem Sądu, takim dokumentem może być opinia o pracowniku, którą przedstawiła ubezpieczona. Zresztą, tego rodzaju opinię, na podstawie art. 98 k.p. do roku 1996 pracodawca miał obowiązek wydać pracownikowi. Tego rodzaju dokumentu nie można zatem pomijać i ignorować, tak jak uczynił to organ rentowy w przedmiotowej sprawie, w której skupił się w głównej mierze na formalnych brakach świadectwa pracy. Zdaniem Sądu, wymieniona opinia, którą ubezpieczonej wystawiono w dniu 18 lutego 1975 roku, tj. w tej samej dacie co świadectwo pracy, jest dokumentem potwierdzającym, uwiarygodniającym fakt zatrudnienia w (...) w Z. w okresie od 15 kwietnia 1974 roku do 31 grudnia 1974 roku.

Jeśli chodzi natomiast o świadectwo pracy, to według organu rentowego nie zawiera ono imienia, nazwiska oraz stanowiska osoby, która je wystawiła. Organ rentowy nie wskazał przy tym, z jakich przepisów prawa wywodzi obowiązek, by na świadectwie pracy znajdowało się imię, nazwisko i stanowisko osoby je podpisującej. Z uwagi na fakt, że świadectwo pracy zostało wystawione w lutym 1975r., a więc wówczas, gdy obowiązywał kodeks pracy z 26 czerwca 1974r., Sąd odwołał się do przepisów tego kodeksu, które odnoszą się do świadectw pracy. Art. 97 k.p., który określał w owym czasie obowiązek pracodawcy wydania pracownikowi świadectwa pracy nie określał wymogów i danych, które ten dokument ma zawierać. Określało je obowiązujące od 1 stycznia 1975r. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 listopada 1974 roku w sprawie świadectw pracy i opinii (Dz. U. z 1974r., poz. 45, poz. 269), które w § 7 wskazywało, że

w świadectwie pracy, oprócz danych określonych w art. 97 § 2 Kodeksu pracy, powinny być zamieszczone następujące informacje niezbędne do ustalenia uprawnień pracownika w nowym zakładzie pracy:

- 1) okres korzystania z urlopu bezpłatnego i podstawa prawna jego udzielenia,
- 2) okres korzystania z urlopu wychowawczego, a w wypadku likwidacji zakładu pracy - okres tego urlopu przypadający po likwidacji zakładu,
- 3) wykorzystanie zwolnienia od pracy przewidzianego w art. 188 Kodeksu pracy,
- 4) okres odbywania służby wojskowej oraz zasadniczej służby w obronie cywilnej lub służby zastępczej, przypadający w czasie zatrudnienia w zakładzie pracy, który wydaje pracownikowi świadectwo pracy,
- 5) okres, za który przyznano pracownikowi odszkodowanie w związku ze skróceniem okresu wypowiedzenia umowy o pracę (art. 36¹ Kodeksu pracy),
- 6) termin zdarzenia uzasadniającego, na podstawie odrębnych przepisów, obniżenie pracownikowi zasiłku z ubezpieczenia społecznego.

We wskazanym przepisie ani żadnym innym zawartym w w/w akcie prawnym nie zostało oznaczone, jakie pieczątki mają znajdować się na świadectwie pracy ani jak ma wyglądać podpis pracodawcy. Nie wskazano również, by konieczne było podanie stanowiska osoby podpisującej ten dokument. Jeśli chodzi o podpis, to w piśmiennictwie prezentowane jest zgodne stanowisko, że nie musi być on sporządzony czytelnie, powinien być jednak złożony w sposób charakterystyczny dla osoby, która go składa (por. J. Strzebińczyk [w:] E. Gniewek (red.) Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2006, s. 211). Stanowisko to niewątpliwie nawiązuje do wyrażonego wcześniej przez Sąd Najwyższy w uchwale z 30 grudnia 1993r. (III CZP 146/93) poglądu, zgodnie z którym podpis nieczytelny stanowi wyraz woli napisania nazwiska wówczas, gdy podpisujący w taki właśnie sposób pisze swoje nazwisko, składając podpisy na dokumentach. Podzielając przedstawione stanowisko, nie można nie zwrócić uwagi na to, że podpisanie się w sposób nieczytelny, niemniej jednak typowy i charakterystyczny dla danej osoby, w dostateczny sposób indywidualizuje podpisującego. Wobec tego niezłożenie podpisu w sposób czytelny nie może jeszcze oznaczać, że funkcja identyfikująca osobę składającą oświadczenie woli została naruszona. Zasadniczo podpis powinien wyrażać co najmniej nazwisko. Nie jest konieczne, aby było to nazwisko w pełnym brzmieniu, gdyż dopuszczalne jest jego skrócenie, nie musi ono być także w pełni czytelne. Podpis powinien jednak składać się z liter i umożliwiać identyfikację autora, a także stwarzać możliwość porównania oraz ustalenia, czy został złożony w formie zwykle przezeń używanej; podpis więc powinien wykazywać cechy indywidualne i powtarzalne (por. m.in. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1932r., III 1 Rw 515/32, Zb.Urz. z 1932 r., poz. 67 i uchwała z dnia 30 grudnia 1993r., III CZP 146/93, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2009r., IV CSK 78/09).

W rozpatrywanej sprawie i świadectwo pracy, i opinia o ubezpieczonej, zostały zaopatrzone w pieczęcie zakładu pracy i podpisane niewątpliwie przez tę samą osobę. Wprawdzie przy podpisie nie zostało podane stanowisko osoby składającej podpis, ale zdaniem Sądu, tego rodzaju obowiązek nie wynika z żadnego z przepisów ówczesnie obowiązujących. W opinii zaznaczono jednak, że osoba podpisująca się jest członkiem zarządu, gdyż nad podpisem widnieje adnotacja „zarząd:”. Można uznać, że jest to swego rodzaju oznaczenie stanowiska, czyli to czego brak zarzucał organ rentowy. Ponadto, podpis, który został złożony w opinii pod adnotacją „zarząd:” i w świadectwie pracy obok pieczęci pracodawcy, choć nie zawiera pełnego imienia i nazwiska osoby go składającej, to jednak ma takie cechy, które pozwalają na jej identyfikację. Ubezpieczona na rozprawie wskazała osoby będące w zarządzie Spółdzielni, wśród tych osób J. B., który wedle przekazanej przez nią informacji, podpisał i świadectwo pracy, i opinię o pracowniku. Zdaniem Sądu, podpis, który znajduje się na w/w dokumentach od J. B. pochodzi, gdyż zawiera pierwszą literę jego imienia i nazwisko nie w pełni czytelne i niepełne, ale zapisane w taki sposób, że pozwala zidentyfikować, że to właśnie J. B. działając w imieniu zarządu Spółdzielni podpisał oba wskazane dokumenty.

Dodatkowo Sąd miał na względzie, że świadectwo zakładu pracy (opinia) podlega ocenie Sądu, jak każdy inny środek dowodowy, stosownie do dyspozycji art. 233 k.p.c. W tym miejscu podkreślić należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w § 22 rozporządzenia sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 sierpnia 2013r., III AUa 1770/12).

W rozpatrywanej sprawie świadectwo pracy nie budzi wątpliwości w sensie formalnym z przyczyn, które zostały wskazane, ale także w połączeniu z opinią o pracowniku, daje podstawy do uznania, że ubezpieczona faktycznie w okresie od 15 marca 1974 roku do 31 grudnia 1974 roku pracowała w (...)Spółdzielni (...) w Z.. W związku z tym nie było podstaw, by odmówić jej uwzględnienia spornego okresu jako składkowego przy wyliczaniu emerytury.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art. art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję jak w sentencji wyroku.